

Monumentnummer: 1902

Status: Gemeentelijk monument

Inschrijving register: 5 april 2022

Kadaster deel/nr: 1716

<i>Woonplaats</i>	<i>Gemeente</i>			<i>Provincie</i>
Wieringerwaard	Hollands Kroon			Noord-Holland
<i>Straat</i>	<i>Nr.</i>	<i>Toev.</i>	<i>Postcode</i>	<i>Woonplaats</i>
Noord Zijperweg	33		1766 HG	Wieringerwaard
<i>Kadastrale gemeente</i>	<i>Sectie</i>	<i>Grondperceel</i>		
WRG02	A	1716		

Omschrijving gemeentelijk monument

Inleiding

De voormalige burgemeesterswoning in chaletstijl is in 1911 gebouwd door de lokale timmerman J. Breed naar ontwerp van architect J.R. Vlaming, in opdracht van de heer K. Koster.

De heer K. Koster was dijkgraaf en burgemeester. Het pand is altijd in de familie Koster gebleven. De heer K. Koster is de overgrootvader van de huidige bewoner. Het pand bestaat uit één bouwlaag met zadeldak met de noklijn haaks op de straat. Het pand is sinds de bouw nauwelijks gewijzigd. In 1970 is de veranda aan de linkerzijde (west) dichtgezet en verbouwd tot serre. Tevens is in 1970 de plat afgedekte garage aangebouwd, is de bestaande plat afgedekte aanbouw aan de achterzijde verlengd en zijn in het interieur enkele deuren vervangen. Aan de Molenvaart 6 in Anna Paulowna staat hetzelfde pand in spiegelbeeld.

Het pand is gelegen aan de Noord Zijperweg in het midden van de 'Kop van Noord-Holland' en in het westen van de gemeente Hollands Kroon. Het gebied is een oud zeekleilandschap dat vanaf de IJzertijd vernatte waardoor veenontwikkeling tot stand kwam. Het gebied werd vanaf de vroege Middeleeuwen in ontginning genomen. Vanuit bestaande veenrivieren werden in het veen parallelle sloten gegraven voor de ontwatering van het veen. Hierdoor droogde de bovenlaag van het veen op en werd de bodem geschikt voor bewoning, akkerbouw en veeteelt. De ontwatering van het veen leidde echter tot inklinking en vertering van het veen, waardoor de bodem sterk daalde en de bewoners van het gebied te maken kregen met wateroverlast. In eerste instantie werden kleine (huis)terpjes opgeworpen, maar vanaf de 15e eeuw ging men over tot de aanleg van dijken. In 1610 werd de Wieringerwaardpolder bedijkt en drooggelegd. Dit is de oudste polder binnen de voormalige gemeente Anna Paulowna waar Wieringerwaard onderdeel van uitmaakte. De wijze van verkavelen bepaalde de situering van bebouwing, hierdoor ontstonden langgerekte linten. Wieringerwaard is de eerste bewoningsconcentratie in de Wieringerwaarderpolder en is ontstaan nabij het kruispunt Molenweg/Zijperweg. De structuur van het dorp is die van een lintdorp met aan weerszijden bebouwing. De bebouwing bestond voornamelijk uit stolpboerderijen, later zijn de percelen tussen de boerderijen bebouwd geraakt met stedelijk aandoende panden zoals woonhuizen en notabelenwoningen zoals de voormalige burgemeesterswoning aan de Noord Zijperweg 33.

Het dorp Wieringerwaard heeft tot ver in de jaren '50 van de vorige eeuw Tweewegen geheten, omdat de bewoningsas bestaat uit twee wegen, de Noord en Zuid Zijperweg die van elkaar gescheiden worden door een sloot. Wieringerwaard is tot 1970 een zelfstandige gemeente geweest en ging toen op in de gemeente Barsingerhorn. In 1990 ging Wieringerwaard op in de gemeente Anna Paulowna die op haar beurt in 2012 op ging in de gemeente Hollands Kroon.

Historische foto Noord Zijperweg 33 in Wieringerwaard, toen nog met een veranda. Datum circa 1920.

Historische foto de Noord Zijperweg in Wieringerwaard, links op de foto is de voormalige burgemeesterswoning te zien. Datum circa 1950.

Historische foto van de Noord Zijperweg 33 in Wieringerwaard. Datum circa 1970.

Beschrijving situatie en omgeving van het monument

De voormalige burgemeesterswoning is gesitueerd tussen de Paludanusweg (in het noorden), de Trambaan (in het oosten), de Noord Zijperweg (in het zuiden) en de Molenweg (in het westen). De Noord Zuid Zijperweg vormt samen met de Molenweg de centrale as van het dorp en vormt in noordwestelijke richting de verbinding met Anna Paulowna, in zuidwestelijke richting met Oudesluis, in zuidoostelijke richting met Kolhorn en in oostelijke richting met Slootdorp. Hiermee behoort de Noord Zijperweg tot de oorspronkelijke historische wegenstructuur van het gebied. Het gebied kenmerkt zich door kleinschalige lintbebouwing bestaande uit vrijstaande woonhuizen en winkels van maximaal twee bouwlagen met kap en een enkele stolpboerderij. Vanaf de jaren '60 ontstaat er ten noorden van de Noord Zijperweg en achter de voormalige burgermeesterwoning verdichting in de vorm van een uitbreidingswijk. Hiermee zijn de zichtlijnen naar het opengelegen landschap dichtgezet. Verdere verdichting langs de centrale bewoningsas is uitgebleven waardoor de relatie met het achtergelegen open landschap in stand is gebleven.

Aan de linkerzijde (westen) van het pand ligt het Polderhuis Wieringerwaard. Het polderhuis werd in de 17e eeuw gebouwd en diende als bestuursgebouw van het polderbestuur. Het pand is in de jaren '50 gerestaureerd en is aangewezen als rijksmonument. Ook de kerk even verderop (ten oosten) en het oude tramstation (ten zuiden) zijn beide aangewezen als rijksmonument. Het tramstation is een van de restanten van de tramlijn die ooit van Schagen naar Van Ewijcksluis liep en onderweg eveneens te Wieringerwaard stopte. De tramlijn functioneerde van 1912 tot 1936.

De voormalige burgemeesterswoning ligt in het midden van een rechthoekige kavel. Het grootste gedeelte van de kavel is ingericht als tuin. Aan de voorzijde (zuid) grenst de kavel aan het trottoir. Aan de linkerzijde (west) ligt een sloot. Aan de rechterzijde (oost) ligt de verharde oprit. Aan de achterzijde (noord) loopt een steeg.

Noord Zijperweg 33 in zijn omgeving

Noord Zijperweg 33 in zijn omgeving

Beschrijving van het exterieur

Het pand is gebouwd op een rechthoekig bouwvlak en bestaat uit één bouwlaag met zadeldak met de noklijn haaks op de straat. Het dak is bedekt met een oranje kruispan. Het dak heeft rondom een groot overstek. De gevels van het pand zijn boven een gemetselde plint afgewerkt met crèmekleurig pleisterwerk. De plint is opgetrokken in een rode baksteen in kruisverband met een lichte snijvoeg. Alle vensters zijn uitgevoerd met houten kozijnen.

Vorgevel (zuid)

De voorgevel bezit op de begane grond drie raamkozijnen met achteruits bovenlicht. Op de verdieping zitten twee raamkozijnen met achteruits bovenlicht. Ter weerszijden van de verdieping kozijnen is het jaartal 'ANNO 1911' aangebracht. Boven de verdieping kozijnen is de naam van het pand aangebracht, 'DE STROOK'. De kozijnen hebben aan de onderzijde een raamdorpel en aan de bovenzijde een rollaag, behalve het meest rechter raamkozijn op de begane grond, daar is aan de bovenzijde een ontlastingsboog aangebracht. Alle raamkozijnen zijn voorzien van houten raamluiken. Geheel in de topgevel zit een rond, bloemvormig, ijzeren 'stalraam' omzoomd door een rollaag van metselwerk. De gevel wordt afgesloten door het overstek van het dak met waterbord/windveer.

Vorgevel

Linkerzijgevel (west)

Tegen de linkerzijgevel staat de voormalige veranda die in 1970 is verbouwd tot serre. De indeling van de serre bestaat uit vier raamkozijnen met veertienruits bovenlicht en een houten toegangsdeur met aan de onderzijde een dicht paneel en daarboven een zesruitsvenster. Voor de toegangsdeur liggen twee gemetselde traptreden. De serre wordt afgesloten door een schuine kap met waterbord/windveer. Rechts naast de serre zit een raamkozijn met zesruits bovenlicht en houten luiken aan weerszijden. De kozijnen hebben aan de onderzijde een raamdorpel en aan de bovenzijde een rollaag. In het linkerdakvlak staat een gemetselde dakkapel vanuit de goot, het metselwerk is voorzien van crèmekleurig pleisterwerk. De dakkapel heeft een zadeldak en aan de voorzijde twee raamkozijnen met vierruits bovenlicht. De raamkozijnen worden afgesloten door een rollaag. De raamkozijnen hebben ieder één houten luik. De dakranden worden afgesloten door een waterbord/windveer. Op de nok van de dakkapel staat een gemetselde schoorsteen.

Linkerzijgevel

Achtergevel (noord)

Tegen de achtergevel staat de plat afgedekte aanbouw met daarin ondergebracht de achteringang bestaande uit een houten deur met paneel en zesruitsvenster en rechts daarvan een horizontaal venster. De aanbouw is deels voorzien van crèmekleurig pleisterwerk, dit betreft het oorspronkelijke gedeelte, en voor het overige deel is het metselwerk crèmekleurig geschilderd. Het gedeelte dat in metselwerk is opgetrokken is in 1970 aangebouwd het andere deel dateert van 1911. De dakrand is afgewerkt met een boeideel met daarboven een houten spijlenhekwerk als balustrade van het dakterras (niet origineel). Rechts naast de aanbouw bevinden zich op de begane grond twee raamkozijnen met achtruits bovenlicht. Op de verdieping zit een deur die toegang geeft tot het dakterras en bestaat uit een houten paneel met daarboven een vierruitsvenster en bovenlicht. Rechts daarvan zit een raamkozijn met achtruits bovenlicht. De kozijnen hebben aan de onderzijde een raamdorpel en aan de bovenzijde een rollaag. Geheel in de topgevel zit een rond, bloemvormig, gietijzeren 'stalraam' omzoomd door een rollaag van metselwerk. De dakrand is afgewerkt met een recht waterbord/windveer.

Achtergevel

Rechterzijgevel (oost)

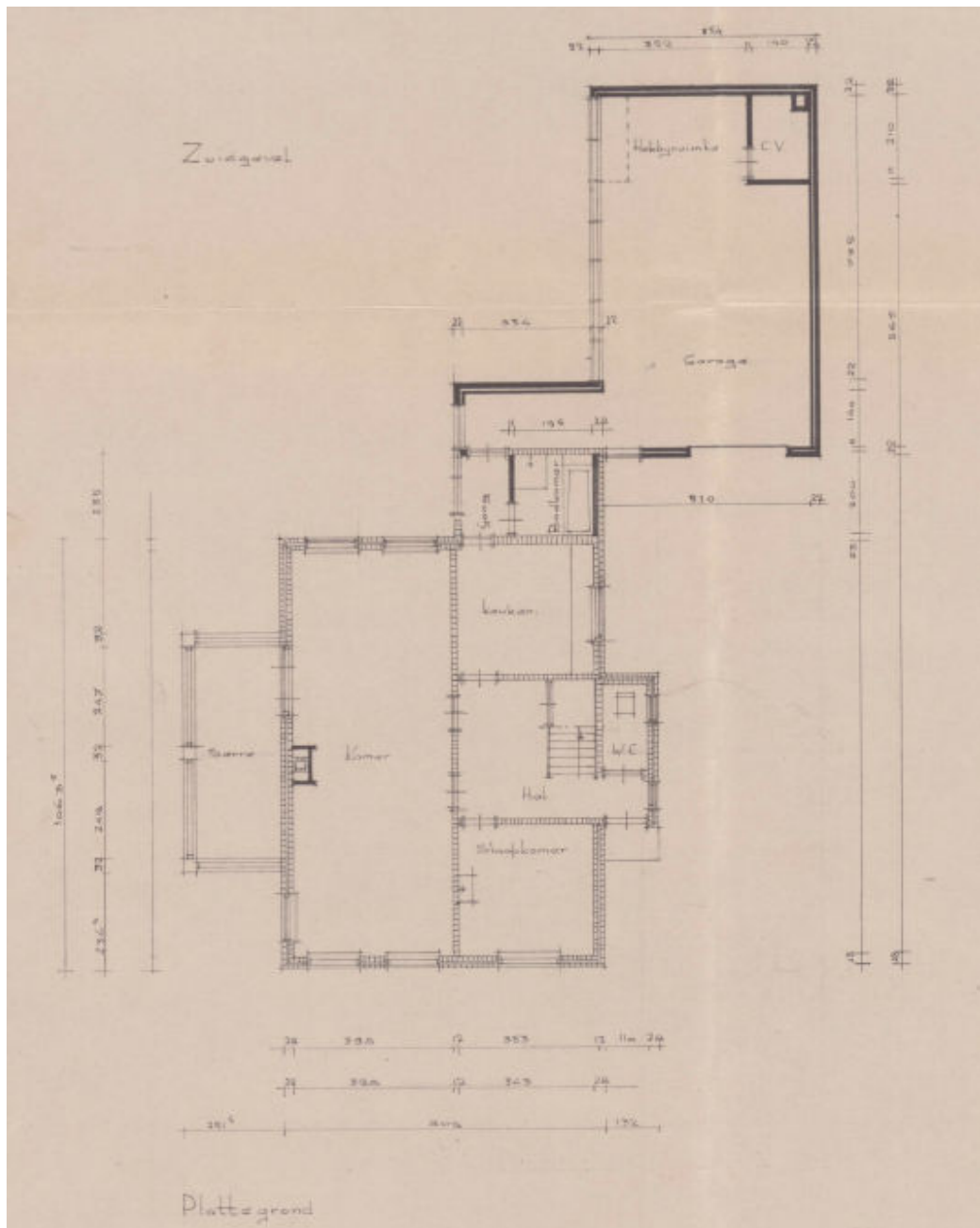
Tegen de zijgevel is een aanbouw over twee bouwlagen aangebracht waarin de hoofdingang ondergebracht is. De hoofdingang is bereikbaar met twee hardstenen traptreden en bestaat uit een houten paneeldeur met twee houten panelen aan de onderzijde en twee houten panelen met sierroosters aan de bovenzijde, boven de deur zit een zesruits bovenlicht. Het deurkozijn wordt afgesloten door een rollaag. Verder zijn op de begane grond in de aanbouw twee vierruits vensters aangebracht met aan de onderzijde een waterslag en aan de bovenzijde een rollaag. De aanbouw heeft de vorm van een Vlaamse gevel, want hij wordt afgedekt met een zadeldak. De Vlaamse gevel heeft aan de voorzijde een raamkozijn met achtruits bovenlicht. Het kozijn heeft aan de onderzijde een waterslag en aan de bovenzijde een rollaag. Rechts naast de aanbouw zit een rechthoekig kozijn. Op het rechterdakvlak liggen zonnepanelen.

Rechterzijgevel met een detailfoto van de toegangsdeur.

Beschrijving van het interieur

Het interieur bezit grotendeels nog de oorspronkelijke plattegrond, zowel op de begane grond als op de verdieping. Achter de hoofdingang bevindt zich de hal met daarin de trap naar de eerste verdieping en het 'wachtbankje' voor de bezoekers die bij de burgemeester op bezoek kwamen. Vanuit de hal heeft men toegang tot de slaapkamer (rechtsvoor) met daarnaast de voorkamer en daarachter de achterkamer. De voor- en achterkamer worden van elkaar gescheiden door ensuitedeuren. Naast de achterkamer bevindt zich de keuken en achter de keuken bevindt zich de bijkeuken. Links naast de voor- en achterkamer bevindt zich de serre. De kozijnen met kozijnomlijsting zijn origineel, de meeste deuren op de begane grond zijn in 1970 vervangen, de deuren op de eerste verdieping zijn nog origineel, de ensuitedeuren, de deurgrepen, het schuifstelsel van de schuiframen en de plafonds zijn tevens origineel. Op de verdieping zijn enkele slaapkamers gerealiseerd en een badkamer. Tevens is op de verdieping de kapconstructie zichtbaar.

Plattegrond uit 1970, sindsdien is de indeling niet meer gewijzigd.

Waardering

1. Cultuurhistorische waarden

De voormalige burgemeesterswoning is van cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van een bestuurlijke ontwikkeling. Het geeft uitdrukking aan de toepassing van representatieve vormen aan een burgemeesterswoning in kleine dorpen. Dat het pand behoort tot de prominente gebouwen uit het dorp blijkt uit de centrale ligging en de statige architectuur.

2. Stedenbouwkundige waarden

De voormalige burgemeesterswoning heeft situationele waarden als onderdeel van de historische bebouwing en het historische wegen- en slotenpatroon van Wieringerwaard. Daarnaast is het gebied rond de kruising Noord Zijperweg – Molenweg van belang vanwege de clustering van nog gave, historische bebouwing, het profiel van de weg met de tussensloot en de onderlinge samenhang.

3. Architectuurhistorische waarden

De voormalige burgemeesterswoning is van architectuurhistorisch belang vanwege de hoge mate van gaafheid in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering en het zorgvuldige uitgevoerde ontwerp en illustreert daarmee de late doordringing van stedelijke stijlvormen in kleine dorpen aan het begin van de twintigste eeuw.

De kenmerkende traditionele architectuur is onder meer te herkennen aan de gepleisterde gevels, de overhangende kap, het accentueren van de entreepartij en de serre. Het is een voornaam ontworpen pand met aandacht voor detaillering, een manier van bouwen die kenmerkend is voor de twintigste eeuw. Interieurelementen met een monumentale waarde zijn onder andere de oorspronkelijke indeling van het pand, de geprofileerde kozijnen met de paneeldeuren, de ensuite, de plafonds, de handgrepen en de kapconstructie.

De voorname uitstraling van het gebouw hangt samen met de voormalige functie.

4. Gaafheid en herkenbaarheid

Het pand is herkenbaar als uitdrukking van een voorname notabelenwoning uit het begin van de twintigste eeuw. Het pand is grotendeels gaaf in hoofdvorm, gevelindeling, materiaalgebruik en detaillering. Het aantal aanpassingen aan het exterieur van het gehele complex is beperkt gebleven, waardoor de oorspronkelijke functie van het complex nog herkenbaar is. In het interieur zijn de oorspronkelijke indeling en originele interieurelementen grotendeels behouden gebleven.

5. Zeldzaamheid

Vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarden in relatie tot de gaafheid is sprake van zeldzaamheid op regionaal niveau. Een voormalige burgemeesterswoning met deze architectonische uitstraling is een zeldzaam geworden type.

Bronnen

- BügelHajema adviseurs, *Bestemmingsplan Wieringerwaard en Nieuwe Sluis*, 2012
- Provincie Noord-Holland, 'Wieringen - Wieringermeer', *Leidraad Landschap & Cultuurhistorie*, 2018;

Historische foto's: privébezit mevrouw Koster

Bouwtekening: Regionaal Archief Alkmaar

Overige afbeeldingen: MOOI Noord-Holland

Colofon

opdrachtgever: gemeente Hollands Kroon
datum onderzoek: 17 januari 2022
datum beschrijving: 24 februari 2022
opgesteld door: MOOI Noord-Holland, Renee Stroomer MA

Tot het hierboven omschreven monument behoort al hetgeen door bestemming of anderszins rechtens onroerend is.